

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ant. Augustini Archiep. Tarracon. De Emendatione Gratiani Libri Duo

Agustín, Antonio

Dvisbvirgi ad Rhenvm ; Arnhemii, 1676

XVI. De quibusdam locis Gratiani Romanae editionis, & de aliis Nicolai capitibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10603

*De quibusdam Locis Gratiani Romanæ
Editionis, & de aliis Nicolai Capitibus.*

DIALOGUS DECIMUSSEXTUS.

A Vestrum nunc est de Romanis pagellis dicere. **B.** Quod ex *B. Augustini epistula* CLIV. Gratianus refert^a de jurejurando Laban, mendosum erat, *sicut Laban per Deum Sochor*; scribi enim debuit, *per Deum Nachor*,^b ut in sacris libris est, licet in Augustini editis libris sit Jacob. **A.** Vidistis quid Ivo, & Anselmus, & liber Cæsaraug. scripserint? **B.** Ivo^c in Pannormia habet, *Laban per Deos suos Sochor, vel Nachor*. Idem in Excerptionib. *per Deum Nachor*, ut etiam Romani referunt. In Anselmi libro^d omissa sunt hæc verba. In Cæsaraugust. est,^e *per Deum Sabaoth*, quod etiam invenimus in veteri Gratiani libro. in alio tamen non minus veteri est Sochor. **C.** Romani referunt, in vetusto Gratiani libro invenisse *Nachor*. **A.** Id igitur retineamus, quod in sacris libris est. **B.** In eodem capite verba Gratiani sunt: *sicut Joseph, qui per Pharaonem jurando, hoc in eo veneratus*

^a 22. q. I. c. 16. movet. p. alia. ^b Gen. 21. vel 31. ^c Ivo lib. 8. tit. 8 c. 28. Pan. & par. 12. c. 35. decr. ^d Ans. lib. 11. c. 69. ^e Cæs. lib. 6. c. 19.

ratus est, quod Dei iudicio positus erat in infimis. In margine est, *alias Memphis*. & in scholio. *In infimis*. *alias Memphis*, *que erat caput regni Pharaonis*. & in alio scholio. *Positus erat*. *scilicet Pharaon*. *In infimis*, *id est, in mundanis*. *Vel positus erat*, *scilicet Princeps in mundanis, vel in Memphis*, *que civitas erat, vel caput regni*. Hæc in Romano edita sunt, ut jam pridem habebamus. In duobus quoque veteribus tuis Gratiani libris illa sunt, *in infimis*. & in altero eorum hoc scholium. *id est, in mundanis, vel terrenis, & erat propositus aliis*. & in voce *positus* additur in margine *Pharaon*. In sacris libris, cum de Pharaone agitur, *Memphis* nulla mentio est. A. Ego pro *in infimis*, malo *in summis*, scribere. *in Memphis* dicere per Grammaticos non licet. C. *Barbara pyramidum sileat miracula Memphis*, ait Valerius Poëta; quibus verbis apparet, *Memphin* claram fuisse illa pyramidum mole, quas Ægypti Reges fecisse constat ex Herodoto, & Diodoro Siculo. A. Invenies, ut opinor, apud Eusebium, quis fuerit ille Rex Ægypti, cui Moses servierit, eumque fuisse ante *Memphim* conditam ab Epapho Jovis filio. B. Mendose editum

I Gratianus ita scribit in eodem Romano libro ante c. 16. *Movet te. 22. q. 1.* De his ita scribit Augustinus eadem epist. 154. ad Publicolam.

Et in

zum invenimus capite altero^a quæstionis quarta
 ejusdem causse in margine, Matth. 4. pro Matth.
 14. & Ivo par. 12. c. 3. pro c. 10. & capite quinto
^b desiderantur hæc. Raban. c. 21. penit. & Burc.
 lib. 12. c. 29. & Ivo p. 12. c. 12. & 84. C. Ego in
 scholio capitis noni^c non recte editum esse cre-
 do, *Sententiam*) id est, *communicationem*. sed me-
 lius alii habent, *comminationem*. Quæ vero ex
Macrobio afferuntur, *tripliciter contingit deos lo-*
qui: in *somnio Scipionis* reperiri aliis verbis exi-
 stimo. Sed non advertunt hanc habere legem
omnia † vel signa, vel somnia: ut de adversis ob-
lique

^a 22. q. 4. c. 2. est etiam. ^b e. q. c. 5. in malis.
^c e. q. c. 9. incommutabilis. † omina f.

Et in marg. est. Sent. 3. dist. 39. Ans. l. 11. c. 75.
 Ivo par. 12. c. 35. Pann. l. 8. c. 117. Polyc. l. 6.
 tit. 11. In notis hæc sunt. Quia ille) In epistolis
 B. Augustini excusis legitur, quam ille qui ei
 jurat falsos deos colit. In codice earundem Va-
 ticano, quando ille qui ei jurat falsos deos colit:
 in editione Frobeniana, & apud Ivonem, quia
 ille, qui ei jurat, falsos Deos colit. Nachor) Sic
 est emendatum ex loco ipso Genesis, Ivone, &
 uno vetusto Gratiani codice, in cujus quidem
 vulgatis erat, per Deum Sohot, In B. Augu-
 stini autem, per Deum Jacob. Verba Gratiani,
 sicut Joseph, &c. & scholii, ut in dialogo.

lique aut denuntient, aut minentur, aut moneant.
& quæ sequuntur. ² A. Imperfectas esse istas
pagellas existimo, & mendosas; integras, & si-
ne istis mendis habebimus alias. interea Nicolai
capita persequamur. *Caput VII. decimi tituli,*
cujus principium est, *Reprehensibile valde,* ^a Ni-
colai ad Carolum Imp. esse ait Gratianus post I-
vonem, ^b & librum Cæsaraug. ^c *Regem Franco-*
rum vocat Cochlæus. Estne in aliquo veteri li-
bro? B. Inventa est *Ludovico, & Carolo Regib.*
missa epistula, cujus initium, *Credimus ex Dei*
dono. ex ea mutandum est pro *cum omnib. aliis,*
quam aliis, voce *omnibus* omissa. ³ A. *Capit*
IIX,

^a 23. q. 8. c. 19. reprehensibilis. ^b Ivo par. 5. c.
334. decret. ^c Cæs. lib. 4. c. 84.

² Eadem causa quæst. 4. cap. 2. Est etiam. hæc
in eodem libro inscriptio est. Item Ambrosius de of-
ficiis lib. 1. c. 50. In margine est. Ibidem in To-
let. 8. (adde c. 2.) sent. 3. dist. 39. Ivo par. 12.
c. 3. (scribe c. 10.) Pann. 1. 8. c. 91. Matth. 4.
(scribe 14.) In notis est. Custodire) Addita est
vox ista ex originali, & concilio Toletano, in
quo refertur. De inscriptione cap. 5. In malis. e. q.
scriptum est dial. 15. addit. 3. hujus libri. Scholium
Sententiam, id est, communicationem. C. 9. Incom-
mutabilis. e. q. sic est editum, ut in dialogo refertur.

³ Quod attinet ad cap. 19. Reprehensibile. 23.
q. 8.

19. ^a inscriptionem ad Radulphum, sive Rodul-
 fum Bituricensem Archiepiscopum vidimus, cum
 de capitularibus tituli octavi ageremus: eadem
 est apud Ivonem. ^b B. Ita est, ut dicis; sed
 fontes adhuc quærimus. 4 A. *Titulus XI. est de*
presby-

^a De conf. d. 1. c. 55. porro. ^b Ivo par. 5. c. 20. dec.

q. 8. in eodem libro id ita inscribitur. Sed objicitur
 illud Nicolai ad Ludovicum, & Carolum Re-
 ges. In margine est. Ivo par. 5. c. 334. Et in no-
 tis. Epistola, ex qua sumptum est hoc caput,
 extat Romæ in monasterio Dominicanorum
 scripta Ludovico, & Carolo Regibus: cujus ini-
 tium est, Credimus ex Dei dono, in qua de
 Carolo, sermonem proprie ad ipsum conver-
 tens, queritur Pontifex. ob quasdam excusa-
 tiones, & hanc præcipuæ, quæ hoc capite con-
 tinetur, nullos Episcopos Romam ad synodum,
 quam ipse habere volebat, missos fuisse. Pro-
 pterea mutatus est titulus, qui antea erat, ad
 Carolum Imperatorem. (In casu relictum est, Ca-
 rolus Imperator scribit &c.)

4. De consecrat. distinct. 1. c. 56. Romanis, cujus
 initium est, Porro Gloria. hac inscriptio est. Item
 Nicolaus Papa Rodolpho Archiepiscopo Bitu-
 ricensi. In margine est. Ivo par. 5. c. 20. Et in
 notis. Apostolico] Vox ista abest ab aliquot Va-
 ticanis codicibus: Ivo tamen habet.

presbyteris, cujus sex capita sunt. Primum caput^a non recte Nicolao primo omnibus Episcopis adscribitur, cum sit Nicolai minoris in concilio Romano cap. III. Neque male Ivo in Pannormia^b inscripsit, *Decretum Nicolai junioris, & Alexandri*; quod etiam Demochares notat. *Alexandri autem minoris* verba refert præter Ivonem, Gratian.^c & lib. Cæsaraugust.^d 5 Caput alterum,

^a Dist. 32. c. 5. nullus. ^b Ivo lib. 3. tit. 11. c. 3. Pan. ^c c. 6. præter. dist. cap. ^d Cas. lib. 8. c. 44.

5 Ante caput quintum, Nullus missam. dist. 32. hæc in eodem libro verba sunt. Item Nicolaus Papa omnibus Episcopis. In margine est. In synodo Romano CXIII. Episcoporum in basilica Constantiniana. Et Pann. l. 3. cap. 135. In extremo capite hæc verba sunt. [Quicumque sacerdotum, & diaconorum &c.] [Sicut in subsequenti capitulo Alexandri secundi continetur.] Sicut in subsequenti] Hæc clausula est Gratiani omittentis referre ex capite Nicolai ea, quæ proxime ex Alexandro relaturus erat. Sunt enim eadem verba. Nam Nicolaus secundus in epistola, quæ extat. omnibus Episcopis catholicis scripsit se in concilio, quod Romæ habuit centum tredecim Episcoporum hunc canonem edidisse, quem postea Alexander secundus (ut ipse etiam testatur in epistola manuscripta) in concilio

alterum, cujus initium, *Sacerdotes* ex epistula missa *Carolo Archiepiscopo*, & ejus suffraganeis, Ivo,^a & Gratianus^b adscribunt; *Carolo Archiepiscopo Maguntino* Cochlæus. In *gestis concilii Vormatiensis*, Demochares. Id confirmatur ex *libro concilior. cap. XI. & XII. ejusdem concilii.* Incertior est inscriptio *tertii capitis*, cujus initium, *Si presbyter*; est enim apud Ivonem,^c Ni-

K k

colaus

^a Ivo lib. 3. tit. II. c. 4. Panorm. ^b Dist. 50. c. 33. sacerdotes. ^c Ivo par. 10. c. 24. decret.

cilio à se habito iisdem verbis repetivit. Quare in Pannormia appellatur decretum Nicolai junioris, & Alexandri. *Inscriptio cap. 6. Præter hoc. e. dist.* Item Alexander secundus. *Et in margine est.* In epist. proxima notat. indicata. Pann. ib. & l. 8. c. 142. *Et ad verba, Papa Leonis, additur.* Leo IX. in concilio Romano. *In notis est.* Et rogantes] Hæc usque ad vers. deinde, addita sunt ex epistola manuscripta Alexandri, quorum aliqua etiam sunt in concilio Nicolai, in quo est præterea sequens versiculus, Deinde, qui in epistola Alexandri non est.

⁶ In eodem libro inscriptio cap. 33. *Sacerdotes. distin. 50. hæc est.* Unde Nicolaus Papa Carolo Archiepiscopo, & ejus suffraganeis. *In margine est.* In *gestis concilii Vormaciensis c. II.* Vide Ivonem par. 10. c. 180. Pann. l. 3. c. 136.

colaus Hosbaldo Episcopo Quadrantino: coepiscopo, pro Episcopo habet Gratian. ^a chorepiscopo Constantius ex veteri libro. Osualdo coepiscopo, Joan. Cochlaeus. Mihi Osualdo Episcopo magis placet, nisi tu certiora adferas. B. Nihil habeo de ea re dicere. Osualdi Episcopi nomine vidi libellum *Martyrologium* inscriptum. A. Idem Oswaldus appellatur. Fuitque ejus nominis sanctus vir Episcopus Vintonensis, & postea Eboracensis in Britannia. in qua insula ego veterem librum Oswaldi martyrologii titulo inscriptum inveni. ⁷ *Caput quartum Presbyter iste*, ex epistula missa Gerardo, sive Girardo Turonensi Archiepiscopo Gratianus ^b inscripsit, Ivo ^c eum *Airardum* appellat. Quid tu ais? Fuitne aliquis hoc nomine Archiepiscopus, ad quem Nicolaus scripserit? B. Nihil habeo, quod dicere possim.

^a Dist. 50. c. 39. *studeat.* ^b 2. q. 1. c. 10. *novum.* ^c Ivo par. 6. c. 429. *decret.*

⁷ *Eadem distin. cap. 39. Studeat. in eodem libro ita inscribitur. Unde Nicolaus Papa scribit Hosbaldo Chorepiscopo Quadrantino. In notis additur. Chorepiscopo] Antea legebatur coepiscopo: emendatum est ex omnibus, quæ collata sunt, vetustis Gratiani exemplaribus, optimeque convenit verbis Nicolai. In margine est. IVO p. 10. c. 24.*

fm. 8 A. Certior est inscriptio *capitis quinti*,
 cujus initium, *Sciscitantib.*^a *Nicolaus ad consulta*
Bulgatorum, quæ melius est apud Gratianum,
 & Ivonem^b in Pannormia, quam apud eund.
 in Excerptationibus. Sine inscriptione est in libro
 Tarraconensi.^c Est in editis capitib. *cap. LXXI.*
 ex quo possunt addi verba à Gratiano præter-
 missa. Aliter Lucius tertius refert hujus capitis
 verba, cum scribit,^d *sacramenta, quæ purgato-*
ria cunctarum cogitationum existunt. contagionum
 enim habet Nicolaus, non *cogitationum*, neque
pollutionum, ut est in quadam collectione^e po-
 sita post concilium Romanum Alexandri ter-
 tii.⁹ *Sextum caput*^f inscribitur, *Nicolaus Tha-*
 domi,

K k 2

^a 15. q. 8. c. 5. *sciscitantib.* ^b Ivo lib. 5. tit. 1.
 c. 11. *Panorm. & part. 2. c. 83. decret.* ^c *Tarrac.*
lib. 1. c. 168. ^d *De cohabit. cler. c. 7. vestra. apud*
Greg. IX. c. 1. de vita, & hon. cler. in 2. collect.
^e *Par. 50. c. 38.* ^f 17. q. 4. c. 23. *de presbyteror.*

8 *Capitis 10. Notum sit. 2. q. 1. in eodem libro*
inscriptio est. Item Nicolaus Papa Girardo Tu-
ronensi Archiepiscopo. In margine est. al. Airar-
do. Ivo p. 6. c. 429.

9 *Gratiani verba sunt ante cap. 5. Sciscitantib.*
15. q. 8. in eodem libro Romano. Item Nicolaus
ad consulta Bulgarorum c. 71. In margine est.
Extra de cohab. cler. & mul. c. vestra duxit.

Ivo

doni, vel Thadoni Archiepiscopo Mediolanensi, apud Ivonem, a & Gratianum. Quid tu his addis? B. Hoc tantum, de presbyterorum flagellatoribus agere Nicolaum, non clericorum; ut est in epitome. 10 A. Nunc surgendum censeo.

De

^a Ivo par. 10. c. 20. decret.

Ivo par. 2. c. 83. Pann. l. 5. c. 13. *Et in notis. Et cerea) Antea legebatur, &c. Restitutum est ex originali, ex quo alia etiam sunt emendata, & addita. Hieronymo] Est in epistola de septem gradibus, quemadmodum & quod sequitur, priusquam audias, &c. est ibidem superius. Cap. 7. Vestra duxit. de cohabit. cleric. & mul. ita inscribitur. Lucius III. In margine est. c. 1. e. tit. 2. in compil. & post concil. Lateranen. sub Alex. III. par. 50. c. 18. Vox contagionum edita est. (Retinenda igitur est in ea collectione.)*

¹⁰ Quod attinet ad caput 23. De presbyterorum. 17. q. 4. eius inscriptio in editione Romana est. Item Nicolaus Papa Thadoni Archiepiscopo Mediolanensi. In margine est. In Chronico Mediolan. Ivo p. 10. c. 20.